Цана асобнага нумару 15 гр. Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 18 (69). Вільня, Серада 23 Лютага 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Чужымі рукамі жар заграбаць.

Апошняй навінай з беларускага жыцьця пад Польшчай, ёсьць тое, што ўрад ад пачатку 1927-28 школьнага году маніцца зрабіць давучальны курс для часткі безработных вучыцялёў даўнейшых школ расейскіх, знаючых беларускую мову.

Усялякія пачыны ўлады ў кірунку паляпшэньня долі Беларусаў мы можам спатхаць з вялікай спагадай, але апошні пачын шыты за многа белымі ніткамі, дык адразу відаць, што тут нешта ня тое, што тут ня ідзе аб паляпшэньне долі Беларусаў, ня ідзе аб беларускія вучыцельскія курсы. Ужо сам пачатак паведамленьня Віленскага Куратара пахне нечым не беларускім, бо ў ім гаворыцца толькі аб курсах для часткі безработных вучыцялёў даўнейшых дзяржаўных расейскіх школ. Дык бачым, што перадусім курсы робяцца не для таго, каб прыгатаваць беларускіх настаўнікаў для беларускіх школ, а для таго, каб даць працу частцы безработным. Мала гэтага, ў цэлым паведамленьні няма на'т і ўспаміну аб беларускіх вучыцялёх для беларускіх школ. Можна сьмела думаць, што гэта маюць быць польскія вучыцяльскія курсы для вучыцялёў, якія троха знаюць беларускую мову, каб ня трэба было іх давучваць беларусаведзтва, якое пажадана на'т для вучыцеля польскай школы, бо аб гэтым гавора і слаўны цыркуляр п. Бартля.

Пры прыйме на курсы першынство будуць мець незаможныя кандыдаты. Вось гэты варунак таксама як і мэты курсаў, паданыя ў самым пачатку паведамленьня куратара, пацьвярджаюць толькі наш вывад, што ня ходзіць тут аб беларускія школы, толькі аб нейкую, на першы пагляд, незразумелую дбаласьць польскіх уладаў аб долі нашых безработных вучыцялёў, якія ўжо 7 год сядзяць бяз працы, бяз хлеба. Гэта-ж ня так даўно гэты самы віленскі куратар зусім не прызнаваў таго факту, што наагул у Заходняй Беларусі істнуюць безработныя беларускія вучыцялі; яшчэ ня так даўно, бо перад Калядамі, віленскі куратар ня даў дазволу Інстытуту на 6-цімесячныя беларускія вучыцельскія курсы, а тут раптам сам адчыняе курсы ды хоча сабраць найбяднейшых безработных. Каб зразумець гэтую дбаласьць польскіх школьных уладаў аб долі беларускіх безработных вучыцялёў, трэба здаваць сабе справу з таго, што дзеецца ў Польшчы і што мае дзеяцца. Вось арышты—гэта адна прычына гэтай нязвычайнай апекі, а выбары ў самаўрады і ў Сойм гэта другая прычына. Зусім быццам добра абдумана: трэба беларускіх безработных вучыцялёў забраць на 9 месяцаў з вёскі, патрымаць у бурсе, паўчыць польскай мове і наагул іншым рэчам, якія патрэбны для вучыцеля польскай школы, а пасьля залічыць іх „практыкантамі на варунках кантрактовых вучыцялёў“. Вучыцель мусіў скончыць сэмінарыю, мусіць мець 2 гады вучыцельскай працы ў дзяржаўнай школе, мусіць сядзець цэлы год на курсах, што ладзіць куратар, а пасьля як нагарода за ўсё гэта даюць яму пасаду практыканта; пасьля-ж практыкі, ёсьць ведама, пашоў у безработныя. Больш дзіўнага, трудна, каб і хацеў, не прыдумаеш.

Вышэй паданыя сказы характарызуюць адзін бок значэньня курсаў, глянем яшчэ на другі. Хоць ува ўсім паведамленьні няма нічога аб курсах для беларускіх вучыцялёў, хто будзе іх вясьці, хто будзе вызначаць лектараў і кіраўніка? Польскія ўлады. Ці-ж польскія ўлады, што так варожа заглядаюцца на беларускі адраджэнскі рух могуць прыгатаваць сапраўдных вучыцялёў для беларускіх школ?! Гэта ўсё роўна, што Пурышкевіча цар прыслаў-бы на польскія землі арганізаваць польскія школы. Вось цяпер, польскі куратар бярэцца за такую працу вучыць Беларусаў без Беларусаў, усё роўна, што чужымі рукамі жар заграбаць. Пэўне-ж вынікі такой працы можна лёгка прадбачыць: будуць яны роўны вынікам тых курсаў, што ўжо былі год таму назад, якія былі наладжаны ўладамі разам з Паўлюкевічам.

Прамова пасла Ярэміча

ў Сойме, пры дыскусыі над бюджэтам.

Высокая Палата! Трудна мне сягоньня тут будзе гаварыць, бо сапраўды, прыходзіцца гаварыць пры кожнай магчымасьці адное і тое самае, аб тых самых балячках і тых самых жалях і ў канцы ніякай папраўы а мо' нават яшчэ пагоршаньне з кожным дзень выяўляецца. Дык трэба толькі паўтарыць і далучыць іншыя факты. Сягоньня абмяжуюся да таго, што аб гэтых фактах буду гаварыць найменш. Хачу толькі сказаць, што памаёвы ўрад, які паўстаў пад лёзунгам маральнай санацыі (аздараўленьня), сказаў, што прыходзіць да ўлады праз рэволюцыю і праз разліў крыві. А дзеля таго толькі, што ў Польшчы да гэтага часу вельмі шмат рабілася няпраўнасьцяў, вось і Беларускі Народ, якога сыны таксама лілі сваю кроў на вуліцах Варшавы, бо былі ваякамі, думаў, што фактычна гэныя лёзунгі, якія былі кінуты перад абняцьцем улады, будуць хоць у мінімальнай (найменшай) часьціне споўнены. Прайшло ўжо некалькі месяцаў і ўрад агулам у пытаньні нацыянальных меншасьцяў, а паасобку беларускай, нічога не сказаў, што маніцца рабіць і нічога не зрабіў.

Магу сканстатаваць (сьцьвердзіць), што тое, што было да траўня благім, з памаёвых дней сталася яшчэ горшым. Бачым тое самае надужыцьце паліцыянта, канфідэнта, адміністрацыі, відзім тыя самыя катаваньні, як гэта нядаўна здарылася ў Навагрудку, відзім тыя самыя правакацыі, якія былі раней. Урад і паасобныя адзінкі бліжэй стаячыя пры ўрадзе кажуць: прашу Паноў, але мы ўсе робім, каб толькі зьніштожыць благое ў адміністрацыі, мяняем пэўныя адзінкавыя асобы, але гэтыя адзінкавыя якіх зьмяняюць, фактычна трафляюць у тую самую атмасфэру (паветра), аб якой учора гаварыў пан міністар Мэйштовіч, бо калісь быў у Польшчы міністар бяз даты, а сягоньня ёсьць міністры атмасфэры. Дык вось, калі раз тыя паны ўскочылі ў гэную атмасфэру, робяцца такімі самымі, якімі былі іхнія папярэднікі. Зьмяняюцца, праўда, у некаторых ваяводствах людзі, але не зьмяніўся палітычны кірунак у адносінах ва нас. Гэты кірунак вытнуты яшчэ ў 1920 годзе панам Грабскім: усё што зьяўляецца беларускім зьніштожыць, скалянізавець і спалянізаваць, трымаецца і сягоньня. Гэтай дарогай цягнімся да сёняшняга дня і памаёвы ўрад не зьмяніў гэтага кірунку і не маніцца яго зьмяніць, як бачым, бо мы ня чулі заяўленьня ўраду, ані Рады Міністраў, ані паасобных міністраў, ані пана прэм'ера з гэтай высокай трыбуны, які бы выразна сказаў, што нарэшце Беларусам можна і чаго ня можна. І вось відзім учарашнюю гісторыю: два тыдні перадтым „Грамада“ было легальнай партыяй у Польшчы і за тымі, якія належалі да гэнай партыі пракуратарскі ўрад не ганяўся, але раптам нешта зрабілася, нейкаму ці міністру ўнутраных спраў, ці пракуратару не ўспадабалася і ён сказаў: за тое, што вы належылі да легальнай партыі мусіце быць каранымі. Але чаму пан міністар не скасаваў гэтай партыі, калі яна ня мела права істнаваць. Дык за тое, што сягоньня было можна, заўтра (за гэна самае) мусіць ісьці на некалькі гадоў у цяжкі вастрог. І вось гэта сыстэма ўрадаваньня. Тут, прашу Паноў, ня буду вылушчаць тых вядомых шматмасовых прыкладаў, проста вартых кары, але хачу даць адзін прыклад, як урадуюць паны ваяводы на т. званых Крэсах. Вось, пане Міністар, у вёсцы Лаварышкі, у віленска-троцкім павеце нядаўна адзін з паліцэйскіх — вельмі мне прыкра аб гэткіх рэчах гаварыць, але гэта рэчы якія варты кары — прыставаў да аднэй дачкі селяніна Васілеўскага, а калі нічога не дабіўся, прышоў на пастарунак, афіцыяльным спосабам прыцягнуў гэтую дзяўчыну этапам, даставіў яе ў абычаёўку закінуўшы, што яна заразіла яго вэнэрычнай хваробай. Аказалася, штс яна ня толькі ня была хворай, але яшчэ дзявочая. Паліцыянт тады сказаў, што гэта не яна, што ён абмыліўся, што памыліўся ў імені, што гэта яе сястра і гэтую самую цэрэмонію зрабілі з яе сястрой.

Пане Міністар, можа пан зразумее, якая маральная кара была для таго бацькі і для тых дачок! Будучы на вёсцы яны ніколі не маглі найсьці справядлівасьці; прышло да таго, што я мусіў пайсьці ўжо не да старасты, але да пана ваяводы, а нягледзячы на гэта да сёньняшняга дня ёсьць той паліцыянт, нават у тэй самай воласьці.

Прашу паноў, ці гэтак можна, каб пан староста, які ўрадуе, які мае надзор у павеце, каб праз некалькі месяцаў ня знаў аб такіх рэчах? Аднак так ёсьць. Мог-бы я, прашу паноў, шмат гэткіх фактаў тутака падаць, але не хачу, бо ня маю на гэта часу і не хачу болей карыстаць Вашай панскай цярплівасьцяй, але гэтыя рэчы не зьмяніліся і ідуць так, як ішлі дагэтуль.

Вось, прашу паноў, я сягоньня тут чуў вельмі гарачага абароньніка, п. кал. Ільскага, які сказаў, што Польская Дзяржава знаходзіцца ў небясьпецы, што нацыянальныя меншасьц

Памяці д-ра Яна Басановіча.

Патрыярх Адраджэньня Літоўскага Народу д-р Я. Басановіч памёр у Літоўскай Клініцы 16-га лютага а 6 гадз. 50 мін., у веку 75 гадоў.

У нядзелю 20 г. м. цела памёршага перанесена ў катэдру, дзе на другі дзень а 9 гадз. 30 мін. адбылося жалобнае набажэнства. Імшу адпраўляў арцыб. Яблжыкоўскі. Пасьля набажэнства, цела с.п. д-ра Я. Басановіча пахавана на Россе.

На хаўтуры сабралася ўсё літоўскае мясцовае грамамадзянства, студэнты і вучні, а таксама прыехалі госьці з Незалежнай Літвы. Шматтысячны народ, што ішоў за труной Вялікага і дарагога сына Літоўскага Народу, зложаны з прадстаўнікоў усіх мясцовых нацыянальнасьцяў, з больлю ў сэрцы аддаваў апошнюю паслугу с. п. д-ру Я. Басановічу.

* * *

Зусім нядаўна, бо ўсяго 23 лістападу лет. году літоўскі народ сьвяткаваў 75-ыя ўгодкі нарадзінаў і 50-ыя ўгодкі працы свайго патрыарха, вялікага дзеяча і вучонага д-ра Яна Басановіча, якому яшчэ пры жыцьці пастаўляны быў памятнік у Коўне. А вось 21 г. лютага, ужо мёртвае цела, гэтага чалавека, ў якім жыў вялікі дух, які яго пакінуў каб разліцца па ўсяму літоўскаму народу—засыпаюць зямлёю ў халодную дамавіну на магільніку Росса ў Вільні.

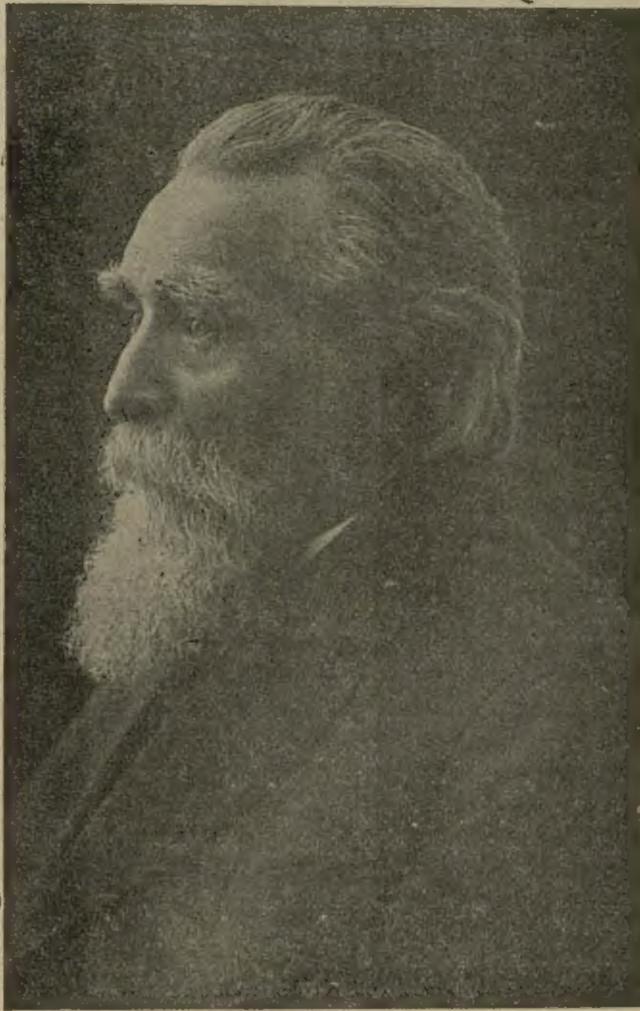
У сувязі з гэтым, дзеля таго, што нябошчык д-р Басановіч быў вялікім прыяцелем і нашага толькі-што адраджаючагася Беларускага Народу, мы аддаючы яго целу апошнюю пашану хочам пазнаёміць наш народ з тою працаю, якой аддаючыся нябошчык д-р Басановіч, дык і падаём некалькі нарыскаў з яго вялікага жыцьця, каб яно сталася найлепшым прыкладам і для нашых працаўнікоў на роднай ніве беларускай.

Радзіўшыся ў 1851 годзе ў вёсцы Ашкабалях на Сувальшчыне, д-р Басановіч навучыўся літоўскай грамаце ад вясковых грамацеяў і перайшоў у школу да Лукшаў, а потым у Марыямпаль у гімназію, якую прайшоў з сярэбраным медалем у 1873 годзе.

Па заканчэньні сярэдняе адукацыі д-р Басановіч вучыўся ў маскоўскім унівэрсытэце спачатку на гістарычна-філялёгічным факультэце, а потым перайшоў на мэдыцынскі факультэт. Скончыўшы унівэрсытэт у 1879 годзе атрымаў лякарскі дыплём.

Па сканчэньні ўнівэрсытэту д-р Басановіч па запросінах баўгарскага ўраду паехаў у Баўгарыю, а адтуль, у навуковых мэтах, езьдзіў у Вену і Прагу. Але ня мог там заседзіцца, ён рваўся ў родную Літву, каб аддацца працы на карысьць роднага літоўскага народу.

Тагды толькі пачынаўся будзіцца літоўскі народ, дык працы было шмат, але-ж дзеля таго, што расейскі ўрад не даваў магчымасьці працаваць, дык д-р Басановіч пераехаў у Прускую, гэтак званую Малую Літву, дзе незважаючы ні нашто выдае і рэдагуе газэту „Aušra" (Зорка), як агульна-літоўскую нацыянальную часопісь, адтуль ужо пачынаецца запраўдны літоўскі адраджэнскі рух.

Радзіўся 23 лістапада 1851 г. — памёр 16 лютага 1927 г.

Часопісь „Aušra" адыграўшая ролю ў літоўскім адраджэньні, як у нас „Наша Ніва", разыходзілася ня толькі ў прускай часцы Літвы, яна кантрабандным парадкам, цераз пасярэдніцтва заснаванага д-рам Басановічам таварыства „Прыхільнікаў Літвы" пранікала і ў расейскую частку Літвы і тут таксама рабіла сваю справу.

Тагды ўжо д-р Басановіч становіцца павадыром літоўскага руху на шляху імкненьня да ўжыцьцяўленьня і зьдзейсьненьня нацыянальнага Ідэалу — Незалежнасьці, ці — ўласнай Дзяржаўнасьці, на пачатку чаго літоўскі зьезд, які быў скліканы па ініцыятыве д-ра Басановіча ў 1905 годзе, названы „Вялікім Соймам" выставіў дамаганьне шырокай аўтаноміі. Але ўжо ў часе нямецкай акупацыі, калі было нешта створана ў падабенстве на аўтаномію, д-р Басановіч не задавальняецца гэтым, а дамагаецца незалежнасьці, дзеля чаго ў склад аўтаномнай „Тарыбы" ня ўходзіць і ў яе працы ўдзелу не бярэ.

Яшчэ аж у 1907 годзе д-р Басановіч заснаваў Літоўскае Навуковае Таварыства ў Вільні, дзе заняў пачэснае мейсца яго старшыні, з якое пасады зьмясціла яго толькі сьмерць.

Паважаны ўсімі партыямі, як найвялікшы аўтарытэт сярод Літвіноў, сваім уходам у іншае жыцьцё, д-р Басановіч прычыніў вялікі смутак усяму літоўскаму народу і мы таксама ўваходзім у гэтую жалобу, жадаючы целу д-ра Басановіча легкай зямелькі, а літоўскаму народу шчаслівай будучыны.

Прыезд дэлегацыі з Літвы.

20 г. лютага каля 18 гадзіны прыехала з Коўна ў Вільню дэлегацыя ковенскіх грамадзкіх арганізацыяў з мэтай узяць удзел у жалобных абрадах. Склад дэлегацыі гэткі:

Міхал Біржышка — рэктар Ковенскага Унівэрсытэту: д-р Ёкантас — быўшы міністар асьветы; інжынер Сьцяпан Кайрыс—пасол у Сойм, быўшы віцэмаршалак, Ян Вілейшыс—бурмістр м. Коўна, праф. Зыгмунт Жэмайтіс, дзекан матэматычнага аддзелу, праф. Тамашайтіс, кс. прафэсар Тумас, Туроўскі — пасол у Сойм, праф. Янушайтіс, п. Чыбурас — прадстаўнік унівэрсытэцкай моладзі, артысты оперы Грыгайціс і п. Садэйко, а таксама сваячка нябошчыка п. Шарэйко-Басановіч.

Іншым дэлегатам, якія меліся прыехаць польскі ўрад ня даў дазволу на прыезд.

Спачувальныя тэлеграмы.

Ужо некалькі дзён са ўсіх бокаў прыходзяць у Літоўскі Часовы Нацыянальны Камітэт у Вільні спачувальныя тэлеграмы. Між іншым атрымана сьцяг тэлеграмаў ад Літвіноў з Амэрыкі, Рыму, Рыгі, Дзьвінску, Кракава і з іншых мясцоў.

Пераслаў тэлеграму таксама і віленскі ваявода п. Рачкевіч.

Што гадзіна надходзяць новыя тэлеграмы.

Уражаньні ў Літве.

Ува усей Літве абвешчана на пяць дзён жалоба.

У апошні чацьвер было паседжаньне Габінэту Міністраў. На гэтым паседжаньні прызнана абвясьціць на Літве пяцідзённую жалобу.

Сьцягі перапаясаныя жалобнымі стужкамі былі разьвешаны ў часе ад 17-га да 21-га лютага. У гэты дзень хаўтуроў быў затрыманы рух па ўсей Літве ў працягу аднэй мінуты.

Стварыўся хаўтурны камітэт з прадстаўнікоў грамадзянства ў які ўвайшоў таксама міністар асьветы Яг. Бістрас і дырэктар міністэрства зямельных справаў Яг. Енінас.

Надзвычайнае паседжэньне Ковенскай Местовай Рады.

У чацьвер 17 г. мес. у Коўне было паседжаньне местовай Рады, на якім бурмістр места Ян. Вілейшыс павядаміў аб сьмерці д-ра Яна Басановіча. На прапазыцыю старшыні Рады п.

---

in corpore (усе) процідзяржаўнікі, пераваротнікі і г. д. і г. д. А я запытаюся п. кал. Ільскага з гэтага боку Палаты, ці гэта ня Вы зьяўляецеся маральнымі вінавальнікамі таго, што цяпер робіцца, ці гэта ня Вы глёрыфікавалі (выслаўлялі), тыя ўсе надужыцці паліцыі, гэныя разбоі і катаваньні, ламаньне Конституцыі і інш. Гэта Вы, ласьне глёрыфікавалі гэта і цяпер зьбіраеце вынікі таго, што пасеялі, бо праўду кажуць, што хто пасее вецяр, то зьбярэць буру. Гэта Вы Паны зрабілі тое, што вашыя пупілі (гадунцы) у міністэрстве ўнутраных справаў рабілі гэдыя вартыя кары рэчы, гэта вашыя пупілі старасты і ваяводы рабілі гэныя рэчы паводле наказу пана Станіслава Грабскага. Я, як беларускі патрыёт цешуся з гэтага, бо Вы памагаеце нам рабіць нашую працу. Вы нас багатэлізавалі (не зьвярталі ўвагі). Вы нас пераацучаеце праз агонь, молат і кавадла і вось мы гартуемся. Сягоньня зьяўляемся мы сілай, якой Вы пачынаеце баяцца і пачынаеце крычаць: „што гэта робіцца?! Але гэта нічога ня шкодзіць нам. Думаеце, што надта баёмся, што некалькі сотак нашых людзей пашло ў вастрог? Не, бо яны там навучацца змагацца. Вы вось таксама ішлі на Сібір і адвавалі сабе незалежнасьць. І я не баюся таго, што нашыя людзі будуць сядзець у казаматах бо гэткім манерам мы самі адваёўваем сабе незалежнасьць (Голас з права: панскіх вывадаў ня трэба вельмі сур'ёзна трактаваць). Можа пан зусім іх не трактаваць ані ў сур'ёз, ані ня ўсур'ёз, я іх так трактую і маю права так іх трактаваць, а Ваш сказ мяне не абходзе.

Калі возьмем самаўрадавыя ўставы дык і тут бачым, як правіца і лявіца ўвесь час таргуюцца толькі аб тым, каб зрабіць розныя фарткі і розныя камбінацыі, розныя галіцыйскія кляўзулі, каб усялякім спосабам не дапусьціць да самаўрадаў Беларусаў.

Прашу Паноў, ня гледзячы на тое, што ўсе крычаць аб гэтых самаўрадах, мы іх ня маем. Але сягоньня гутарым аб тэй самаўрадавай уставе, якая ляжала столькі гадоў у Сойме, бо ня было ўгавору паміж правіцай і лявіцай, але на астатак правіца і лявіца пагадзіліся на аднэй толькі рэчы, каб не дапусьціць да самаўраду нацыянальныя меншасьці і адным артыкулам, які, радобна праўдзе, будзе прыняты, перачыркнута нам увесь самаўрад, бо кажуць, што войт і яго заступнік, каб быць войтам, мусіць умець чытаць і пісаць папольску. Дык я спытаюся, дзе-ж былі польскія школы не кажу ўжо аб беларускіх, але дзе былі польскія школы за расейскага часу. Адкуль той Беларус мог навучыцца папольску чытаць, пісаць?! Гэта адно, а падругое, дзе ёсьць крытэрыюм, хто будзе экзамінаваць таго пана які будзе войтам? Дык будзе яго экзамінаваць пан староста. Калі ён будзе яго пупількам, дык ён скажа, што досіць уладае, але калі ён будзе няпрыгодны для яго, дык скажа ня досіць уладае польскай мовай у слове і ў пісьме, дык і ня можа быць войтам. А з гэтага вынікае, што мы Беларусы самаўрадаў мець ня будзем. Прашу Паноў, ёсьць некаторыя камісіі і лекары пэрсанальна заклканыя міністэрствам унутраных справаў, пры прэзыдыуме Рады Міністраў, якія шукаюць спосабаў лячэньня гэтых нешчасьлівых Беларусаў і Украінцаў. Якім спосабам вырашыць гэныя справы? Прашу Паноў, я Паном скажу адну рэч: ня трэба ніякіх лекароў, але трэба радыкальнай зьмены ў палітыцы, зьмены лініі дзейнасьці, якая была выткнута ў 20 г. у трактаваньні беларускіх грамадзян Палякамі; не прызнаваць іх за подлейшага сорта грамадзян, даць ім належныя правы, тое, што ім сапраўды належыцца: школу, самаўрад; дапусьціць да адміністрацыі і тады толькі зьменяцца трохі адносіны. Хоць тое, што ўрады дагэтуль зрабілі ў Польшчы, выкапала гэты вялікі роў, не паміж урадам, а паміж грамадзянствам польскім і беларускім і тут трэба польскай дэмократыі, якая, веру, што прыдзе можа але ня сёнешняя, трэба будзе ей доўгіх гадоў, каб засыпаць гэны роў. Сягоньня кажаце, каб толькі даць якія небудзь ахлапы, магчыма выцягнуць з тых зямлянак, у якіх ад шасьці гадоў да сягоньняшняга дня жывуць яшчэ, а тады Беларусы будуць задаволены. Няпраўда. Мы жадаем ня толькі эканамічнай папраўы, мы жадаем ня толькі школаў, але і поўных палітычных праваў. Паны вельмі мыліцеся дапушчаючы, што калі толькі дадзеце нам якія небудзь ахлапы, дык тым самым задаволіце нас. Задаволе часткова нас толькі тады, калі сапраўды будзем грамадзянамі і калі мы здабудзем сабе належныя нам палітычныя, эканомічныя і культуральныя правы. І вось гэта будзе тая направа. Калі гэтага ня будзе, дык і супакою на Крэсах ня будзе і той тэрор, які сёньня праводзіце нічога не паможа, гэныя канфіскаты часопісяў, гэнае саджаньне ў вастрог нічога Вам не паможа.

Я ў бюджэце міністэрства ўнутраных справаў нічога ня бачу, каб нешта ішло ў гэтым кірунку паправы і дзеля таго ад імя ўжо ў даным прыпадку не Беларускага Клюбу, бо клюбы былі два, але ад імя ўсяго Беларускага Народу заяўляю, што будзем галасаваць проці бюджэту мін. унутраных справаў.

Ізноу арышты у З. Б.

Рэха Косаўскіх выпадкаў.

Як піша „Słowo“, 11-га г. лютага у Галіку, Косаўскага пав. адбылася новая дэмонстрацыя, якую арганізавалі мясцовыя дзеячы ў часе хаваньня Косаўскіх ахвяраў.

Калі праходзіла паграбовая працэсыя, дык, як падае „Słowo“, адчуліся антыдзяржаўныя выкрыкі, якія заклікалі прысутных атакаваць паліцыю.

Бачучы варожы настрой натоўпу паліцыя мусіла ўмяшацца, алярмуючы да суседняга пастарунку ў м. Дзевятковічах.

Па разагнаньні дэманстрантаў пахаваньне адбылося зусім спакойна.

Паліцыя заарыштавала галоўных павадыроў дэманстрацыі ў асобах сэкрэтара гуртка ў Малых Галіках—Ціхана Петрашкевіча і Рыгора Петрашкевіча.

Забурэньні ў Слоніме.

17-га лютага на рынку ў Слоніме ўзьнікла забурэньне, у якім прыняў удзел вялікі натоўп сялян.

Натоўп запалены быў мовамі галоўных павадыроў; дэмонстрацыя рушыла цеснаю грамадою на прыбыўшую паліцыю з чырвонымі сьцягамі. Сярод натоўпу чутныя былі выкрыкі: „Далоў з фашыстаўскім урадам! Няхай жыве Савецкая Беларусь! Аддайце нам паслоў!“

Пасьля папераджаючага закліку разыйсьціся паліцыя ўзялася за белае аружжа. Натоўп адступіў. Асталіся толькі павадыры, кідаючы ў паліцыю грудамі зямлі і каменьнямі. Адзін з павадыроў, які кінуўся на паліцыю, быў ранены штыхом.

Галоўныя дэманстранты арыштаваны.

З жыцьця Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Тэатральная сэкцыя Інстытуту.

Тэатральная сэкцыя Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры падае да ведама, што рэпэтыцыі сэкцыі адбываюцца ў панядзелкі, серады і пятніцы а 6 гадзіне ў памешканьні Інстытуту—Завальная 6—5, з якімі аднача́сна вядуцца лекцыі тэатральнага мастацтва. Усіх жадаючых увайсьці ў гэту сэкцыю просім запісацца ў гадзінах рэпэтыцыяў.

Тэатр. Сэкцыя Інстытуту.

Вольфа Рада ўшанавала нябошчыка ўставаньнем. Наступна з паручэньня Рады ў дэлегацыю, якую ўрад за пасярэдніцтвам француcкага консуляту пасылае ў Вільню на пахароны прызначыла бурмістра места Я. Вілейшыса. Пасьля гэтага, паседжаньне на знак жалобы прарвана.

Затрыманьне лекцыяў у школах на дзень пахаронаў.

Літоўскае міністэрства асьветы паведаміла школы, што ў дню 21 г. мес. маюць адбыцца пахароны заслужонага мужа Літоўскай Дзяржавы д-ра Я. Басановіча; ўсе школы запрашаюцца 21 г. мес. на жалобнае набажэнства там, дзе гэткае будзе мець месца, а таксама аб пашанаваньні памяці нябошчыка лекцыямі. Заняткаў гэтым днём у школе ня будзе.

Жалоба ў студэнтаў.

Павадыры ковенскага студэнтства абвясьцілі сябром, што з прычыны сьмерці д-ра Я. Басановіча мае трываць пачынаючы ад 17 г. мес. тыдзень жалобы. Студэнтам радзіцца ўстрымацца ад усякага роду гульняў, насіць жалобныя значкі, а таксама абвязаваць крэпам форменныя студэнскія шапкі.

Парадак дня жалобнага абходу, уложаны на дзень пахаронаў д-ра Я. Басановіча.

Арганізацыйны камітэт жалобнага абходу сьмерці д-ра Я. Басановіча вызначыў гэткі парадак на дзень 21 г. лютага.

У 10 гадз. 15 мін. зрана было жалобнае набажэнства ў Базыліцы а пасьля гэтага жалобны паход арганізацыі да Ваеннага Музею.

У гадз. 15 мін. надзвычайнае паседжаньне Сойму.

У 12 гадз. устрыманьне руху на адну мінуту і звон ува ўсіх касьцёлах.

У 12 гадз. кароткае набажэнства каля Ваеннага Музэю, прамова Прэзыдэнта Рэспублікі і складаньне вянкоў.

Вечарам усе арганізацыі запрошаны на ўтварэньне лекцыяў.

У працягу ўсяго дня павінны быць вывешаны сьцягі перавязаныя крэпам.

З жыцьця пад Польшчай.

Касаваньне сэрвітутаў.

У 10-м нумары „Дз. Устаў“ ад 11.II.27 г. абвешчана шырокая ўстава аб вынагародах за скасаваньне сэрвітутаў на абшары ўсходніх ваяводстваў.

Ніжэй падаём некаторыя параграфы гэтае ўставы:

§ 37. 1) Пры скасаваньні сэрвітутаў на пашу ў лесе, зарасьніка, або на заросшым лесам балоце аснаўная норма вынагароды за сэрвітуты ёсьць $^1/_3$ абшару, на якім расьцягнуты сэрвітут, калі гэтая трэцяя часьціна не перавышае $^1/_2$ абшару надзельных зямель, у выпадку супраціўным абшар за скасаваны сэрвітут мае раўняцца палавіне абшару надзельнай зямлі.

2) Калі $^1/_3$ абшару пасьбішча, на якое маецца права сэрвітуту, зьяўляецца меншай або роўнай $^1/_4$ агульнага абшару надзельнай зямлі разам усіх гаспадарак, якія карысталі з сэрвітуту, дык тыя гаспадаркі атрымоўвуюць разам абшар роўны $^1/_4$ іх падзельнай зямлі, аднак ня болей, як $^1/_2$ абшару, да якога належыць права сэрвітуту.

3) Калі сэрвітутны абшар пасьбішча зьяўляецца ў некалькі разоў большым за агульны абшар надзельнай зямлі, тады паказаная ў 1-ай часьці г. артыкулу вынагарода павінна быць павялічана, залежна ад таго, ў колькі разоў пасьвішча ёсьць большым за абшар надзельнай зямлі, а іменна: калі пасьбішча большае за надзельную зямлю ў 2—4 разы выключна вынагарода бярэцца ў 65% абшару надзельнай зямлі; вышэй 3 разоў да 4 уключна—80% абшару падзельнай зямлі; вышэй 4 да 5 уключна—100% абшару надз. зямлі; вышэй 5 да 6 разоў уключна—120% абш. надз. зямлі; вышэй 6 да 7 уключна—140% абш. надз. зямлі; вышэй 7 да 8 уключна—160% абш. надз. зямлі; вышэй 8 да 9 уключна—180 проц. абш. падз. зямлі; вышэй 9 разоў даецца 200 проц. абшару падз. зямлі.

§ 38. Як вынагарода за скасаваньне сэрвітутаў пасьбішча па ворнай зямлі і па сенажацях выдзяляецца для ўсіх гаспадарак належачых да сэрвітутаў разам да 15 проц. сэрвітуту аднак ня болей чымся 50 проц. абшару надзельных зямель усіх гаспадарак.

§ 39. Пры касаваньні сэрвітутаў, пашы, інвэнтара (быдла), які належыць да двара і да грамады вёскі, на папарах абедзьвюх гэтых старон (г. зв. „талака“) выдзяляецца для вёскі 10 проц. належнай да двара зямлі пад сэрвітутам, аднак ня болей як 50 проц. абшару надзельнай зямлі тэй вёскі.

З вышэй паданага бачым, што пры ліквідацыі сэрвітутаў на карысьць сялян вельмі мала прыпадае зямлі; найбольш забіраюць абшарнікі.

Што дзеецца ў сьвеце?

Менск жадае вымены арыштаваных беларускіх паслоў.

Выканаўчы камітэт камуністычнай партыі ў Менску на апошнім сваім паседжаньні паміж іншых справаў абгаварываў пытаньне аб спосабе зарэагаваньня на арыштаваньне беларускіх паслоў. Камітэт зрабіў гэткі прыгавор: зьвярнуцца да ўраду савецкіх рэспублікаў з прапазыцыяй запрапанаваць Польшчы вымену арыштаваных паслоў, 2) узмагчы рэпрэсіі ў адносінах да Палякаў, 3) павялічыць камуністычную агітацыю па ўсей тэрыторыі Заходняй Беларусі, 4) памагаць рэволюцыйнымі сродкамі арганізацыям, якія ідуць рука ў руку з камуністычнай партыяй.

Весткі гэтыя ўзятыя з польскіх газэт і яшчэ не праверaны.

Гандаль з Расеяй.

У сьнежні апошняга году прыбыло да Польшчы з Расеі 1.736 вагонаў тавару, з якога было 1.321 вагон жалезнай руды. У гэтым самым часе выслана з Польшчы да Расеі 2.228 вагонаў вугля.

Транзыт (перавоз) праз Польшчу з Расеі даходзе да 1.843 вагонаў, у кірунку адваротным 447 ваг.

Чэхаславацыя прызнае de jure Саветы.

Нацыяналістычная газэта ў Празе „Role“ даведалася нібы з пэўнай крыніцы, што ў найбліжэйшых тыднях будзе прызнаньне de jure Саветаў праз чэхаславацкі ўрад. Чэхаславакія як Югаславія нібы даўно прызнавалі Саветы de facto, доказам чаго зьяўляюцца місіі.

НАВІНЫ.

— Паседжаньне ўраду Віленскага Аддзелу Інстытуту. 17-га лютага абылося першае паседжаньне новага ўраду Віленскага Аддзелу Інстытуту. На паседжаньні, паміж іншымі справамі, адбыліся выбары на паасобныя становішчы. Вынікі выбараў: старшыня — др. Б. Туронак, в.-старш. пас. Ф. Ярэміч, скарбнік пас. кс. А. Станкевіч, тэхн. кір. — інж. Л. Дубейкоўскі і сэкрэтар гр. Каруза.

— Беларускія лекцыі. Віленскі Гурток Інстытуту ладзіць рад беларускіх лекцыяў. Першую лекцыю на тэму аб аграрным законадаўстве прачытае гр. І. Зянюк, далей інж. Дубейкоўскі прачытае сьцяг лекцыяў аб будаўніцтве і беларускім стылю.

Лекцыя гр. І. Зянюка пачнецца ў суботу 26-га лютага а 7 гадзіне ўвечары ў Кватэры Інстытуту (Завальная 6—5).

— Канфіската месячніка „Natio“ зьнята. У сувязі з тым, што ўсе соймавыя клюбы нацыянальных меншасьцяў выступілі процi незаконнай канфіскаты № 1—2 „Natio“ урад быў прымушаны зьняць канфіскату. У сувязі з гэтым сканфіскаваныя 4000 нумараў месячніка ўлады зьвярнулі рэдакцыі.

— III-е выданьне „Снапка“. На мінулым тыдні выйшаў з друку ў III выданьні Ўл. Знамяроўскага зборнік вершаў Альбэрта Паўловіча „Снапок“.

— Беларуская школа ў Шаўлянах. Нарэшце, пад канец школьнага году, улады выдалі канцэсію і зацьвярдзілі вучыцельку ў беларускай школе ў Шаўлянах, Брасл. пав.

Канцэсію на гэтую школу даставу Інстытут.

— У Віленскім ваяводзтве 2245 польскіх школаў. Наступствам дадатковага прыдзяленьня ад міністэрства асьветы этатаў вучыцялёў пачаткавых школаў, а таксама пераменаў, якія зрабіліся ў школьнай сетцы, зьявіўся новы падзел этатаў праз Кураторыюм Школьнага Вокругу. Паводле гэтага падзелу на абшары м. Вільні знаходзіцца 300 вучыцялёў. У паветах: браслаўскім — 285, дзісьненскім — 285, маладачанскім — 145, ашмянскім — 216, пастаўскім — 212, сьвянцянскім — 235, вялейскім — 230, віленска-троцкім 337. Разам на ўсім абшары ваяводзтва займаецца 2245 вучыцялёў. Есьць ведама ўсе гэтыя вучыцялі вучаць у польскіх школах беларускіх дзетак.

— Паведамленьне Віленскай Кураторыі. Кураторыя Віленскага школьнага вокругу просіць аб умяшчэньні ў нашай газэце камунікату наступнага зьместу:

У пачатку школьнага году 1927/28 школьныя ўлады хочуць прыступіць да арганізацыі давучальнага курсу для часьці безработных вучыцялёў даўнейшых расейскіх школаў, маючых знаёмасьць беларускай мовы. Курс будзе трываць праз цэлы школьны год 1927/28. На курсы будуць прыймацца выключна быўшыя вучыцялі, мужчыны, уладаючыя беларускай мовай. Першынство ў прыйме будуць мець вучыцялі бяднейшыя і малодшыя векам. Кандыдаты павінны падаць заявы індывідуальна і ўласнаручна да таго школьнага інспэктара, на абшары павету якога яны жывуць.

Да заяваў аб прыняцьці трэба далучыць наступныя дакумэнты: 1) мэтрыку; 1) пасьведчаньне тойсамасьці (tożsamości) з фатаграфіяй; 3) доказ польскага грамадзянства, калі гэта ўжо не вынікае з пасьведчаньня тойсамасьці; 4) пасьведчаньне павятовага доктара аб здатнасьці да вучыцельскай працы, напісанае паводле спэцыяльнай формы; 5) вучыцельскія дакумэнты, сьцвярджаючыя, што пэтэнт здаў экзамен на вучыцеля пачаткавай школы (ці на хатняга вучыцеля) або скончыў вучыцельскую сэмінарыю, або дзяржаўную гімназію, або з правамі дзяржаўных школ і мае найменш двухгадовую вучыцельскую практыку ў дзяржаўным (публіч.) школьніцтве; 6) і на канчатак дэклярацыю, якую атрымаець у школьным інспэктараце. Калі да заявы ня будзе далучаны які небудзь з гэтых дакумэнтаў, заява ня будзе разглядацца. Пасьля прыняцьця на курс кандыдаты будуць заангажаваны да працы ад 1 красавіка 1927 г. ў характары практыкантаў на варунках кантрактовых вучыцялёў.

Тэрмін пачатку курсу будзе вызначаны мініністэрствамі.

— У часе пажару згарэла трое дзяцей. У засьценку Гаць, Вялейскага павету згарэў дом і хлеў. У вагні загінула трое дзяцей.

Следзтва знайшло, што пажар зьявіўся з прычыны неасьцярожнага абходжаньня дзяцей з агнём, якія самі былі замкнёны ў доме, тады калі бацька паехаў у лес па дрэва, а матка пайшла да варажбіткі ў суседнюю вёску.

Да нас пішуць.

Лепяць вецер...

(Лыскава, Ваўкавыскі павет).

Ужо самы назоў карэспандэнцыі ў кожнага чытача выкліча зьдзіўленьне і запытаньне: як гэта лепяць вецер? Але-ж факт астаецца фактам, бо гэтае абсурднае зьявішча мае месца ў Лаўрыновіцкай школе, ды пэўна, як сыстэма і ўва ўсіх школах.

Неяк мне здарылася чуць гутарку сярод двух вучняў — адзін (які ня быў у гэты дзень у школе) пытаецца у другога: што на заўтра задана чытаць — на што той адказаў, што тое самае, а калі першы запытаўся чаму, дык другі адказаў, што сёньня ня чыталі, бо ляпілі вецер. Гэта мяне вельмі зацікавіла, дык прыступіўшы да вучняў стаў я распытываць, што гэта, як робіцца ды на вошта?

Вучні мне адказалі, што гэтая фантазлівая штука адбываецца ў гэтакі просты спосаб: Вучыцель дасьць вучням невялічкія кавалкі каляровай паперы, якую вучні налепяць на тэй сьцяне школьнае салі, з якога боку дуе гэты дзень вецяр і — гэтак што дня.

Калі здарылася мне быць у школе, дык колькі ня думаў ніяк адгадаць ня мог, чаму гэта сьцены ў школе аблепляны рознага калёру паперамі!

I вось, гэтакая „ліберда" замяняе чытаньне, або якую іншую лекцыю.

„Гучная" справа.

(Харашэвічы, Ваўкавыскі пав.)

Польскай уладзе на нашых землях нельга адмовіць у адным, гэта — з мухі рабіць сланя. Каб падмацаваць гэтую праўду, я хачу расказаць вось гэтакае здарэньне.

Нехта С. Канюк пахаваў сваё нешта двухтыднёвае дзіця на магільніку ў Харашэвічах без папа. Аб гэтым поп заявіў у паліцыю, а паліцыя з гэтага маленькага здарэньня зрабіла такую гучную справу, што аж дзіўна!

Тое што паліцыя разгукала справу гэтаму трэба менш дзівіцца, (бо паліцэйскія, як ведама, у справе розуму, людзі недалёкія), але-ж цікава тое, што пракурор у Горадне так пакіраваў гэтую маленькую справу, што вынікнуў вялікі праступак, які падлягае разгляду акружнога суду і што поп, каб падпарадкаваць сабе непаслушных прыходжан, прыбягае да гэтакіх рэчаў.

А яшчэ дзіўней, што вінаваціці Канюка ў пахаваньні дзіцяці без выкананьня хрысьціянскіх абрадаў (obrzędków). Дык зьяўляецца пытаньне дзе-ж тая свабода рэлігійнага сумленьня, забясьпечаная конституцыяй, калі за невыкананьне рэлігійных абрадаў аддаюць — аж акружному суду.

Пры гэтым былі выкананы ўсе фармальнасьці судаводтва, але калі дайшло да судовага разгляду, дык выйшаў пшык, бо прысудзілі ўсяго нешта 5 дзён арышту і 5 зл. судовых коштаў. I вось гэтакую кару трэба каб накладаў акрыжны суд, прарабіўшы ўсю як ні ёсьць шмат-баковую судовую працадуру. Дык, ці-ж ня ясна з гэтага, што польскай уладзе на нашых землях у здольнасьці рабіць з мухі сланя адмовіць нельга? Але-ж колькі ў гэтым карысьці? *Плата.*

Чысьцец, ці пекла?

Да ўсяго чалавек прывыкаець і мучыцца, як той Марка ў пекле. Толькі вось у нядолі адна бяда не бяда, а бяда бяду родзіць. У адзін марозны дзень жонка мая; зрана бядавала, што ўжо немашака солі. Дык увечары, як скончыў я работу ў лесе, зайшоўся па дарозе ў краму, каб купіць 2 кілё солі, ажно як на ліха пад'язджае да крамы нехта на парцы са званкамі. Бачу я, гэта-ж наш пан, якому што год адбываем работу за пашу па 5 - 6 дзён ад каровы. Я тутака пакланіўся яму (бо ён надта злуець, калі яму не пакланіўся) і адстраніўся на бок. Быў я ад работы спацеўшы, дык пакуль дачакаўся, як пан набярэць 5 кілё дробнага цукру, 5 — солі, 10 — мукі, 5 — плітак чакаляды, гарбаты, воцту, папяросаў, дык я гэтак чакаючы так моцна зьмерз, што на другі дзень ужо не ўстаў і з ложка. Вось ад прастуды прылучылася гішпанка і прыйлося праляжаць цэлы тыдзень, ды яшчэ і цяпер не магу пайсьці на работу.

Бульба ў нас нейкая горкая, а хлеба нямашака, дык і папраўся тут. Лячыцца дык і думаць нечага. Праўда, сябра разы два даведаўся і прынёс крыху хлеба. Падзяліўся я з дзеткамі. Панам не смашны так цукровыя пячэньні як мне смашны гэты хлеб. Дык вось, сяброчкі, як жывецца ў нас. Ці гэта чысьцец, ці мо' пекла. *Пякельнік.*

Гаспадарскі аддзел.

Як бараніць сад ад зайцаў.

Кожны з вас ведае што гэта за жывелка заяц, ды пэўне ведае, што заяц у зімку (асабліва ў лютым і студні, калі ўсё кругом занесена сьнегам), найвялікшы вораг маладога фруктавага саду. Дык вось я і хачу даць вам раду як бараніць ад яго маладыя дрэўкі. Радаў на гэта ёсьць некалькі. У каго ёсьць які 5 а калі і 10 штук дрэвак, дык той можа абвіць сваё дрэўкі кольлямі, так каб заяц ня мог прасунуць між імі галавы. У каго-ж вялікі сад, дык гэта не практыкуецца, бо трэба шмат кольлеў ды і працы. Можна абвязаць дрэўкі чым небудзь калючым напр.: сухім ялоўцам, сасной, сухім агрэстам і г. п. Абвязваюць таксама саломай, але гэта ня добра бо заяц калі галодны грызе салому і дагрызаецца да дзераўца. Лепей ужо абвязваць саломай на якой спаў сабака, але гэта таксама дрэнна, бо гэтая салома хутка выветрываецца.

Самай лепшай радай я лічу вось якую: узяць сабачага калу, напалову з глінай, перамяшаць, заліць вадой каб атрымалася густая каша і нашмараваць ёю дрэўкі. Заяц прышоўшы да дрэва адразу зьнюхае найзьлейшага ворага і будзе ўцякаць ад гэтых дрэваў як ад агня. У аднэй расейскай кніжцы я чытаў, што заяц калі ён блізка да чалавечай хаты, дужа баіцца будзь якога шорхату, хоць-бы ён быў зусём слабы. Дык вось на падставе гэтага рэжуць паперу даўгімі істужкамі і робяць з яе султаны (махры). Падвешваюць іх каля дрэва і ўжо калі хоць малы ветрык, заяц ня пойдзе. Яшчэ ёсьць два способы. З іх першы: абкладаць дрэвы карой, а другі зрабіць млынок. Карой абкладаюць так: бяруць кару, маючую форму крутой трубы рассечанай напалове ў даўжыню, абкладаюць з двух бакоў каб дзерава было пасярэдзіне і завязваюць. Заяц гэткай кары не чапае, бо яна сухая і грубая і дзерава застаецца цэлым.

Кожны з вас ведае, як робіцца ветраны млынок; дык вось, зрабіце яго ды яшчэ прыбіце ніжэй яго упоперак палку навесьце на гэтую папярэчыну розных анучак і пастаўце яго на ўзгорку ў садзе. А калі сад вялікі дык пастаўце некалькі гэткіх млынкаў. *Гуга.*

* * *

Падаём яшчэ адзін спосаб як бараніць шчэпы ад зайцаў, узяты з украінскай часопісі „Сільській Світ".

Рассквварыць старога сала ды пераварыць у ім патрэбную колькасьць грубых нарэзаных вітак, што прадуць на мяшкі. Ніткі трэба парэзаць на кускі даўжынёй па 50—60 цм. (каля аршына) калі ніткі нацягнуць сала, тады вынуць іх, астудзіць і прывязваць да шчэпаў, па аднэй. Зайцы могуць хадзіць цэлай чарадой паміж шчэпаў, а ніводзін з іх не зачэпіць дрэўца.

Аўтар гэтага артыкулу кажа, што ён гэны способ практыкаваў у сябе на пасецы 3 гады і можа за яго паручыцца.

Усюды „хвароба".

(З над Радашкавіч, Маладэч. пав.).

Хварэюць моцна каля нашых Радашкавіч. Хварэюць людзі на гішпанку, грыппу дый шмат інача... Вось кажуць, што недзе тут паявілася і на жывёлу. Дзе, дык мы сяляне ня ведаем, але пэўне „недзе" ёсьць калі ўжо шмат чацьвергаў не дазваляюць вясьці скаціны на торг у Радашкавічы. Вось тут і кукуй селянін! Ня лёгка выгадаваць кароўку, патрэбаў шмат: то падаткі, то інакш:—трэба прадаць, ды палюдзку нельга! За паўдарма мусіш аддаць! А купцоў у вёсцэ — цьма кішыць! То каровы купляюць, то парсюкі. І папрабуй з ім патаргавацца: „не скачы надта" — кажа, „у места не павядзеш, бо там, доктар-вэтэр. адкрыў хваробу заразную"... Прадаць-жа трэба. Кароўенька да вайны каштавала 30—40 рублёў — аддаць мусіш цяпер, і то з ласкай, за 15—20 рублёў. На торг-жа не павядзеш калі ня можна! I калі можа скончыцца гэтая эпідэмія? — бо што да хваробы скаціны, то ў нас, дзякаваць Богу, яшчэ ня чуваць. Цяжкае жыцьцё селяніна! Працуеш, як той чорны вол, дзень і ноч, а калі прыдзецца штось прадаць—мусіш аддаць за паўдарма. То хваробы, то штось другое, а ўсё як ты плаці так ты плаці! Купцы мястэчкавыя цешуцца: ім добра гэтыя „хваробы", а ты селянін еш бульбу бяз солі ды ўсё... Прападзі ты доля наша. *Селянін.*

Да ведама падпішчыкаў.

Вельмі часта здараюцца выпадкі, што падпішчыкі „Сялянскае Нівы" не атрымліваюць газэты. Газэта наша выходзіць акуратна у сераду і ў суботу, на кажной пошце у Польшчы павінна быць найпазьней за 2 дні. Калі ў працягу двух дзён пасьля выхаду газеты не атрымаеце газэты, то адразу ідзіце на пошту і давядайцеся чаму не дасталі „Сял. Нівы". Калі паштар будзе казаць, што на Вашае імя ня прыходзе газэта, то папрасіце яго каб паказаў карту прэнумэраты „Сялянскае Нівы"; у гэтай карце пабачыце ці ёсьць Ваша прозьвішча, ці няма. Калі ёсьць Вашае прозьвішча, то павінны атрымліваць газэту, а калі няма дык напішыце аб гэтым у Рэдакцыю і Адміністр. „С. Нівы".

Ліст у Рэдакцыю.

Паважаны Грамадзянін Рэдактар!

Ад імя ўсіх сяброў Гуртка Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ў Браслаўі, маю гонар ветліва прасіць Грамадзяніна Рэдактара аб зьмяшчэньні на шпальтах Вашай паважанай газэты слоў вялікай падзякі гр. гр. А. Яцыне ў Вільні і М. Пецюкевічу ў Радашкавічах за афяраваныя імі кніжкі для бібліатэкі-чытальні Гуртка Інстытуту ў Браслаўі. Бог ім заплаці!

З глыбокай пашанай
К. Юхневіч
Старшыня Ўраду Гуртка.

НАШАЯ ПОШТА.

Санураку: Вашыя карэспандэнцыі надрукуем. Пісьма аб выхадзе з Гр. не зьмяшчаем.

Скробату А. і М. Бажанку: Праграму, інстр. і заяву выслалі.

Бічу і Дасьціпнаму: Карэспандэнцыі надрукуем.

Іваноўскаму М.: Вершыя Вашыя заслабыя. Амнэстыя ёсьць, але не для ўсіх. З вастрогу звальняюць толькі тых, якія амаль ня ўсю кару адбылі, а асталося толькі мала адсядзець. Два зл. атрымалі.

Г. Л. Вашага пісьма ня можам зьмясьціць.

К. М. Дасталі ад Вас чатыры лісты. Памагчымасьці зьмяшчаем. Для кантролю пачніце нумараваць Вашыя лісты, тады будзем ведаць, ці ўсе атрымліваем.

Місюкевічу Ів., Пятровічу В., Мацюшу М., Усьціновічу А. — пробны нумар паслалі.

Жыткевічу Т., Кударчыку Ів., М. Божалку— газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Жыня Пётры — 4 зл.

Іваноўскага Міхася, Малькі П., Ігнатчыка Б., Путніцкага М., Мусінскага Б. — па **2 зл.**

М. Карэльскага, Б. Пяцюка, Ф. Мікутовіча, А. Сапуна, Б. Радзівончыка, М. Кулікоўскага, Т. Міронычыка, Ф. Баліцкага — па **1 зл.**

Абмылка.

У папярэднім нумары ў арт. „Цень ворагаў" абмылкова зьмешчаны словы: „атрымліваюць за гэта грошы". Гэтая словы рэдакцыя вычыркнула, а карэктар не дагледзеў.

Ніколі не зністажай газэты, прачытаўшы дай яе суседу.

Рэдактар і выдавец К. Мацкевіч. Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.